

FIELDLAB TIENTALLEN PILOTS

Kwekers werken aan duurzamere bollenteelt

HANNEKE DE JONGE

In Fieldlab Bol werken innovatieve kwekers uit het noordelijk zandgebied in Noord-Holland met andere organisaties aan een toekomstbestendigere bollenteelt. Er zijn tientallen pilots die zijn gericht op bodem, water en teelt.

W e zijn ervan overtuigd dat we met dit project vooruitgang kunnen boeken en hopen dat de resultaten als een olievlek richting andere kwekers gaan werken', zegt projectleider Rob Brekelmans van Efro Fieldlab Bol.

Efro Fieldlab Bol is het eerste project van de gelijknamige stichting die een extra impuls wil geven aan een duurzamere, dat wil zeggen toekomstbestendigere, bloembollenteelt. In het praktijkgedreven project werken innovatieve kwekers in het noordelijk zandgebied samen met kennis-, onderzoeks-, onderwijs- en overheidsinstellingen en branchebemiddelingsorganisaties.

Kenmerken van het Fieldlab zijn focus vanuit de kweker, praktijkgerichtheid, kennis delen en gelegenheidscoalities sluiten. Tientallen praktijkexperimenten richten zich op de thema's bodem, water en teelt.

Brekelmans ziet dat biologisch telen zelfs voor innovatieve kwekers nog een brug te ver is. 'Maar ze beseffen dat ze door de maatschappelijke onrust en terugloop van toegestane middelen moeten verduurzamen om hun bedrijven in de

toekomst gezond te houden.'

De ervaring die John Huiberts in Sint Maartensbrug sinds 2013 heeft opgedaan met de biologische teelt van verschillende bolgewassen dient daarom als inspiratiebron. Hij vindt het Fieldlab een stap in de goede richting en stelt zijn bedrijf open om alternatieve teeltmethodes uit te proberen. 'Daarmee krijg je een gevoel of iets haalbaar is. Je moet tenslotte ergens beginnen.'

MARKT IN DE GATEN HOUDEN

Naar Huiberts' idee is het belangrijk om bij een duurzamere teelt ook de markt in de gaten te houden. Op dit moment is dat geen probleem, omdat de vraag naar biologische bloembollen groter is dan het aanbod. Dat biologische bloembollen naar verhouding duurder zijn, komt ook door de huidige kleinschaligheid. Schaalvergroting zal de prijs uiteindelijk verlagen, verwacht hij.

Forever Bulbs in Sint Maarten, specialist in het veredelen, telen, verwerken en verkopen van gladiolenbollen, zette al een traject in om minder afhankelijk te worden van chemische gewasbescherming. Algemeen directeur Frank Wagenaar: 'Naast onze gangbare teelt hebben

we ook een biologische variant, de Biondly. Onze klanten vroegen erom, maar we gebruiken onze ervaringen ook om onze reguliere teelt aan te passen.'

Wagenaar schetst dat het onder andere gaat om de selectie van robuuste rassen die resistent zijn tegen bepaalde ziektes.

Het mooie van Fieldlab Bol vindt Wagenaar de mogelijkheid om kennis te delen met andere kwekers en aanverwante partijen. De praktische inslag spreekt hem aan, met werkgroepen die gezamenlijk mogelijke oplossingen bedenken. Soms kan ook kruisbestuiving vanuit andere gewassen, zoals tulp en lelie, plaatsvinden.

Als voorbeelden van kleinschalige testen noemt Wagenaar warmtebehandeling als alternatief voor chemische bolontsmetting en microklaver tussen de gewassen om de onkruiddruk te verlagen.

Bloembollenkwekerij WW Van Haaster in Breezand heeft tulpen, hyacinten, narcissen en lilies in het assortiment. Robin van Haaster: 'We hadden hoge verwachtingen van het inzaaien van witte klaver tussen de gewassen voor een lagere onkruiddruk. Dat is helaas mislukt, maar dat hoort er ook bij.'

WINTERROGGE

Van Haaster doet nu een proef waarbij hij geen stro meer gebruikt om de ingeplante bollen te beschermen tegen vorst. Na het planten van de bollen zaait hij winterrogge op het plantbed, dat uitgroeit tot een winterdek. Dit zorgt voor minder onkruid, doordat de rogge een stofje uitscheidt dat de kiemkracht van

Robin van Haaster: 'Winterrogge als winterdek op het plantbed van de bollen zorgt voor minder onkruid dankzij minder licht in de bodem en een stofje dat de rogge uitscheidt.'

Foto: John Oud

'Hopelijk werkt het project als een olievlek richting andere kwekers'

onkruid verlaagt. Daarnaast komt er minder licht in de bodem.

Bij bloembollenkwekerij van tulpen, narcissen, krokussen en camassia's Gebroeders Hulsebosch in Schagerbrug overwoekerde de klaver de lilies. Maar Nick Hulsebosch blijft geloven dat onkruid kan worden tegengegaan met een goede bodembedekker. 'Tenslotte kunnen bij één jaar experimenteren ook andere dingen een rol hebben gespeeld', re-

deneert teler. Als voorbeeld noemt hij de nachtvorst in het voorjaar.

Hulsebosch doet ook een proef om luis te bestrijden zonder chemische middelen. Daarbij voert agrarisch onderzoekscentrum Vertify de bespuitingen en resultaatmetingen uit.

Doordat niet alle rassen even geschikt zijn voor duurzamere teeltmethodes vereest Hulsebosch wel voor een verschriving van het assortiment. Huiberts denkt dat de veredeling daar tot nu toe te weinig op heeft ingespeeld. Maar beiden verwachten dat ook daarin toekomstkansen liggen.

De experimenten moeten de komende jaren leiden tot een bollenteelt met een positieve impact op ecologie, maatschappij en economie geeft Brekelmans aan. Stichting Fieldlab Bol heeft de ambitie om eind 2024 meer dan 3.000 hectare duurzamere bollenteelt te realiseren en eind 2028 meer dan 12.000 hectare. Daar komt nog een toename van het aantal hectare biologische teelt bij, van 70 nu naar 3.000 in 2028.

Totale projectomvang Fieldlab bedraagt 2,5 miljoen euro

Aan Efro Fieldlab Bol nemen, naast de eerdergenoemde bloembollenkwekerijen, de volgende bedrijven deel: Apeldoorn in Egmond-Binnen, Blokter in Sint Maartensbrug, De Goede, Kapiteyn, Teeuwen en Zonen en Boltha in Breezand, Noordbol op Texel, Pieter Pronk in Nibbixwoud en MC Zonneveld in Julianadorp, evenals Greenport Noord-Holland-Noord (als penvoerder), Vertify, Hogeschool InHolland en onderwijsinstelling Vonk. Efro Fieldlab Bol loopt van 2023 tot eind

2026 en ontving een subsidie van 1 miljoen euro uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, via het 'Kansen voor West'-programma. Via Stichting Fieldlab Bol wordt 465.000 euro bijgedragen door LTO Noord Innovatiefonds, Royal Anthos, Rabobank, Keukenhof Holland, CNB, Stichting Bloembollenonderzoek SBO, Intermediair Groep en de provincie. Met de bijdrage die de projectpartners zelf leveren, komt de totale projectomvang uit op 2,5 miljoen euro.